

A close-up photograph of a plant with several bright pink, two-lipped flowers. The flowers are arranged on a reddish-brown stem with green, serrated leaves. In the background, there is a dense field of similar pink flowers, creating a soft, out-of-focus effect. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

Haitallisten vieraslajien torjunnasta

Tuuli Ylikotila & Riitta Partanen, HKR

Helsingin LUMO- ohjelman seurannan seminaari 3.6.2014



LUMO- toimintaohjelma 2008 - 2017

- 5.1 Yleiset tavoitteet ja toimenpiteet
 - *Tavoite 5 Vakiintunut lajisto ja geeniaines turvataan*
 - Toimenpide 5.5 Ehkäistään luonnon monimuotoisuudelle haitallisten vieraslajien leviäminen luontoon

- 5.2. Kulttuuriympäristöt
 - *Tavoite 20 Siirtola- ja ryhmäpuutarhojen, kesämaja-alueiden ja viljelyspalstojen käyttö ei vaikuta haitallisesti ympäröivän luonnon tilaan*
 - Toimenpide 20.1. Laitetaan puutarhojen ja palstojen vuokrasopimukseen ehdoksi, että vieraslajien leviäminen ympäröivään luontoon tulee estää





Haitallisten vieraslajien torjunnasta

- Tavoitteena
 - Säilyttää monimuotoinen kaupunkiluonto
 - Nostaa tietoisuuden tasoa haitallisista vieraslajeista
 - Innostaa kansalaisia vieraslajien torjuntatyöhön
- Keinot (HKR)
 - Valikoitujen lajiesiintymien torjuntatyön järjestäminen
 - Torjuntatyön kehittäminen
 - Ohjeiden laatiminen suunnittelijoille, kansalaisille
 - Teemapäivien ja talkoiden järjestäminen
 - Vapaaehtoistyön kehittäminen, "Luontokummit"
- Kansallinen vieraslajistrategia 2012





Haitalliset vieraslajit Helsingissä



- Kasvit
 - Jättiputket (eh)
 - Kurtturuusu (perusmuoto, eh)
 - Jättipalsami (h)
 - Jätti- ja japanintatar (h)
- Selkärangaiset
 - Minkki (eh)
 - Supikoira (h)
 - Villikani (h)
 - Rotta (h)





Tarkkailtavat ja paikallisesti haitalliset



- Puiden taudit ja tuholaiset
 - Versopolte, tammen äkkikuolema (Phytophthora ramorum-sieni)
 - Mäntyankerooinen
 - Hollanninjalavatauti (sieni)
 - Saarnen surma (sieni), esiintyy jo paikallisesti
- Uudet kasvikokeilut, lajiston seuranta tärkeää





Alueet, joissa toimittu



- Helsinki
- Maaympäristöt mantereella
- Arvokkaat luontokohteet
- Asukaspalautteet – jättiputket
- Kaniini – koko kaupungin alueella
- Talkoot eri puolilla kaupunkia, yhteistyö järjestöjen kanssa
- Ohjeet viljelijöille, puisto- ja katusuunnittelijoille





Jättiputken torjunta

- Tilastoitua tietoa v. 2008
- Staran puutarhapalvelut hoitaa keskitetysti
- Menetelmänä myrkytys glyfosaatilla 2 x kesässä
- Seuranta, kunnes esiintymä "puhdas"
- Tiedot asukaspalautteista, kentällä toimijoilta, vieraslajiportaalista, ympäristökeskuksesta
- Esiintyy Helsingissä monenlaisilla kasvupaikoilla





Kurtturuusu

- Erityisen haitallinen Helsingissä- merenrannat ja saaristo
- Uhkaa hiekkarantojen alkuperäiskasveja, hyönteisiä, muuttaa rantaekosysteemejä
- Kokemuksia erilaisista torjuntamenetelmistä: kaivaminen käsin ja koneella, myrkytys, "riipiminen"
- Työlästä, kallista
- Talkootyönä vaativa torjuttava





Pajuasterin torjuntaa Ruutinkosken luonnonsuojelualueella



Pienpetojen torjuntaa lintuvesillä



- Minkki (eh), supikoira (h)
- Tavoitteena maassa pesivien lintujen pesimämenestyksen turvaaminen
- Kohteina Helsingin Natura - 2000 lintuvedet:
Vanhankaupunginlahti,
Östersundomin Bruksviken,
Torpviken, Kapellviken
- Saaristossa minkin torjuntaa, supikoiria siirtolapuutarha-alueilla
- Staran ympäristönhoito & yksityiset metsästäjät





Saalistilastot

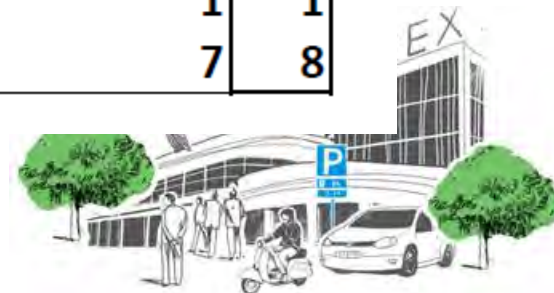
Vanhankaupunginlahden pienpetopyynti 2009 - 2013

	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	YHT
supikoira	17	41	57	34	149
kettu	0	7	12	2	21
minkki	0	7	15	15	37

Östersundomin lintuvedet pienpetosaalit 2009 - 2013

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	YHT
supikoira	0	16	5	25	46
kettu	0	0	0	1	1
minkki	0	1	0	7	8

Tiedot: Antti Rautiainen, Stara, ympäristöhoito





Villikanit

- Torjuntaa vuodesta 2007
- Pyyntimenetelmät kehittyneet > tehostanut toimintaa, loukku- ja verkkopyynti yleisimmät
- Torjuntaohjeet raportiksi 2010
- Kanikanta vähentynyt tasaisesti
- Suuria alueellisia eroja kannan tiheydessä
- Kustannukset vähentyneet (torjunta, suojaustoimet) v 2010





Pirttipolunpuiston tatar torjunta 2014

- Kaivamalla
- Peittämällä
- Torjunta-aineilla



20.8.2013



20.5.2014



Taloyhtiön talkoiden tatar iskuryhmä 12 hlöä, 20.5.2014

Käynnistynyt asukkaan aloitteesta 2v. sitten





- **Tiheä ja laaja juuristo**
- **Kaivaminen työlästä**





Kaivaminen konevoimalla 30-50 cm syvyydeltä





Juuristot kerätään lavalle ja viedään polttoon





Lauttasaari 15.5.2014,
—myrkytetty kesä- ja elokuussa
2013

Staran puutarhapalvelut
seuraa tilannetta



Rakennusviraston jättipalsamitalkoot kesä- ja elokuussa

Osallistujia 4-9 henkilöä



A woman with short blonde hair, wearing a light-colored short-sleeved shirt and purple pants, is working in a garden. She is surrounded by lush green plants and tall stalks of pink flowers. In the background, there are more green plants and trees. The scene is outdoors on a sunny day.

6.8.2013 Pirkkolan talkoot

Helsy talkoilee Läuttasaassa, Herttoniemen
Saunalahdessa ja Vuosaaren Uutelassa



Asukkaiden omat talkoot

- n. 10 talkoot vuosittain
- Kivinokka, Herttoniemen ja Kumpulan siirtolapuutarhat
- Pihlajisto, Siltamäki, Vartiokylä, Tammisalo, Myllypuro, Vesala, Lauttasaari, Vallilanlaakso





Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

- Aktiivit puistokummit kitkevät jättipalsamia

Lauttasaari



Vuosaari





Haitallisten vieraskasvilajien torjuntaohje

Palsta- ja siirtolapuutarhaviljelijöille sekä kesämaja-asukkaille

Tämän ohjeen tarkoituksena on

- kehottaa kaupunkilaisia luopumaan haitallisten vieraskasvien käytöstä
- ohjeistaa hävittämään kasvijäte asianmukaisella tavalla.

Suomen luontoon on levinnyt kasveja, jotka on luokiteltu haitallisiksi vieraslajeiksi. Haitallisille vieraslajeille on tyypillistä, että niillä on kyky lisääntyä tehokkaasti ja levitä voimakkaasti. Niillä on huomattavia kielteisiä vaikutuksia alkuperäiseen lajistoon esimerkiksi kilpailun tai risteytymisen kautta. Osa haitallisista vieraslajeista aiheuttaa tauteja sekä muuttaa elinympäristöjen rakennetta.

Tietyt piholla ja puutarhoissa aiemmin hyvinkin suositut kasvit ovat osoittautuneet "liiankin" hyvin menestyviksi. Ne karkaavat helposti puutarhasta tai perennapenkistä ympäröivään luontoon. Sen lisäksi, että ne aiheuttavat haittaa luonnonympäristöissä, saattaa niistä tulla riesa myös omalla palstalla. Lisätietoja: <http://www.ymparisto.fi/vieraslajit>

Suomen kansallinen vieraslajistrategia valmistui huhtikuussa 2012. Strategian kantavana ajatuksena on kaikkien tahojen yhteisin ponnistuksin ehkäistä haitallisten vieraslajien aiheuttamia haittoja ja riskejä Suomen luonnolle, luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle, elinkeinoille sekä yhteiskunnan ja ihmisten hyvinvoinnille.
<http://www.mmm.fi/attachments/ymparisto/vieraslajiseminaari9.12.2009/67MLG2Hn1/Vieraslajistrategia.pdf>

Rakennusvirasto on päättänyt omissa puisto- ja katuviherhankkeissaan luopua haitallisten vieraskasvien käytöstä niiden aiheuttamien haittojen vuoksi. Lisäksi kaupunki hävittää yleisillä alueilla olevia erityisen haitallisten kasvien kasvustoja ympäri kaupunkia.

Seuraavassa listaus haitallisista vieraslajeista, jotka tulee hävittää:

Jättiputki:

Erittäin haitallinen

Suomessa esiintyy useita jättiputkilajeja mm. kaukasianjättiputki (*Heracleum mantegazzianum*, sekä persianjättiputki (*Heracleum persicum*).

Alun perin puutarhakasviksi Suomeen tuotu jättiputki on monivuotinen, roteva ruoho, jonka kasvineste aiheuttaa allergisia reaktioita yhdessä auringonvalon kanssa.

Jättiputket ovat kaksi- tai monivuotisia kasveja ja 1,5-4 m korkeita. Jättiputkella on valkoinen 15-25 cm leveä, kupera sarjakukinto. Jättiputken siemenet kypsyvät syksyllä ja varisevat syksyn ja talven aikana.

Kasvin torjunta vaatii pitkäjänteisyyttä, sillä kasvien juurakat ja siemenet ovat pitkäikäisiä. Torjunta on syytä antaa ammattilaisten tehtäväksi, sillä kasvi voi aiheuttaa iholle pahoja palovammoja. Jättiputkihavaintoja otetaan vastaan vastaan rakennusviraston asiakaspalvelussa puh. 09- 310 39000.

Lisätietoja jättiputkesta

<http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=73410&lan=fi>



Torjuntaohje

- Lähetetty siirtolapuutarhoille ja kesämaja yhdistyksille 2013
- Lisätty vuokrasopimusten liitteeksi
- Jaetaan viljelypalstoilla info tilaisuuksissa
- Sisältää Jättiputken, Jättipalsamin, Tattarien, Piiskujen ja Komealupiinin torjunnan ja jätteen hävityksen ohjeet